

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/75/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8522201410
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Mišenková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2025:8522201410.15

Medzitýmny rozsudok

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou JUDr. Emíliou Mišenkovou v právnej veci žalobcov: 1./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., 2./ G. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., žalobcovia v 1. a 2. rade zastúpení opatrovníčkou H. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., 3./ D. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F. a 4./ G. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., všetci právne zastúpení: JUDr. Drahoslav Potoček, advokát, so sídlom Čajakova 5, 040 01 Košice, IČO: 32 465 238, proti žalovanému: I. F., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., právne zastúpený: JUDr. Michal Barnovský, advokát, Námestie generála Štefánika 532/7, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 53 287 461, v konaní o ochranu oprávnených dedičov a o vydanie dedičstva, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že základ nároku žalobcov v 1. – 4. rade domáhať sa voči žalovanému vydania majetku v zmysle § 485 a § 474 ods. 1., 2 Občianskeho zákonníka, ktorý majetok žalovaný nadobudol v dedičskom konaní po poručiťke J. F., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 5D/117/2021, Dnot 115/2021, a to v rozsahu zodpovedajúcom ich zákonným dedičským podielom, j e d a n ý.

II. O trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. – 4. rade podali na tunajšom súde dňa 21.10.2022 žalobu, ktorou sa domáhali, na podklade ustanovenia § 485 Občianskeho zákonníka, vydania spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v obci C., ako aj vyplatenia polovice z hodnoty 98,725,32 eur z poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území C. a polovice z hodnoty 208,96 eur z lesných pozemkov v katastrálnom území G., a to tak, ako je to presne špecifikované petite podanej žaloby.

2. V odôvodnení žaloby uviedli, že predmetom návrhu na ochranu oprávnených dedičov a vydanie dedičstva je rodičovský rodinný dom žalobcov súp. č. 45, v k.ú. C., v ktorom žalobcovia bývajú a rodičovský majetok, ktorý žalobcovia ako deti pôvodne nadobudli po svojich rodičoch ako dedičstvo, ale prostredníctvom prevodu rodičovského domu a majetku po rodičoch v prospech teraz už nebohej poručiťky ich sestry J. F., ktorá sa pred svojou neočakávanou a nepredpokladanou smrťou zaviazala postarať sa o svojich súrodencov, bol prevedený na teraz už nebohú J. F.. Nebohá poručiťka J. F. sa vydala za žalovaného I. F. a po sobáši okolo roku cca 1992 odišla bývať k manželovi do F., do rodičovského domu jeho rodičov. Po smrti rodičov G. a G. B. sa poručiťka J. F. aj s manželom prisťahovali okolo roku 1994 až 1996 do rodičovského domu žalobcov. Poručiťka J. bola ochotná postarať sa o žalobcov, teda o svojich súrodencov A., G., D. a G. B. bývajúcich v rodičovskom rodinnom dome súp. č. 45, k.ú. C., najmä o A. a G. B., ktorí trpia určitou formou mentálneho aj fyzického postihnutia. Všetci ostatní - šiesti súrodenci C., H., D., G., A. a G. B. boli preto ochotní previesť (prepísať) všetok majetok po rodičoch na svoju sestru J. F., čo sa aj stalo. Po dedičskom vysporiadaní po rodičoch a po majetkovom vysporiadaní sa súrodencov s C. A. v prospech sestry J. F., súrodenci v darovacej zmluve

zo dňa 20.02.1996 previedli na J. F. A. B. aj rodičovský rodinný dom súp. č. 45 v C. a zriadili doživotné vecné bremeno k rodinnému domu v prospech postihnutých súrodencov A. a G. B.. V uvedenej darovacej zmluve sa obdarovaná J. F. zároveň zaviazala, že bude svojim darujúcim súrodencom, bývajúcim v spoločnej domácnosti, D., G., A. a G. poskytovať potrebnú pomoc a starostlivosť. Neskôr J. okolo roku 2004 až 2007 prevzala aj súdom ustanovené opatrovníctvo nad svojimi postihnutými súrodencami A. a G. B.. Poručiiteľka J. F. však zomrela dňa XX.XX.XXXX. V máji 2021 prebehlo dedičské konanie, kde bez prizvania ostatných zákonných dedičov žalovaný „ako jediný dedič“ zdedil po svojej manželke všetky rodičovské majetky žalobcov v hodnote 173.357,28 eur. Žalovaný zdedil obývaný rodičovský rodinný dom žalobcov aj so zastavanými pozemkami, na ktorom dom stojí v hodnote 67.280,00 eur. Po odpočítaní dlhov žalovaný zdedil spolu čistú hodnotu dedičstva v hodnote 174.326,53 eur. Po dedičskom konaní začal sa žalovaný prejavovať majetnícky, panovačne, agresívne a vulgárne voči žalobcom. Začal žalobcom vykrikovať, že dom patrí jemu a oni majú z domu vypadnúť, začal vyhadzovať žalobcom veci z domu von a H. B., opatrovníčke, začal vykrikovať, že on sa o jej súrodencov starať nebude, preto majú z domu všetci vypadnúť. Po smrti poručiiteľky J. F., teda najmä po dedičskom konaní, začala panovať v rodinnom dome, v ktorom žalovaný býva spoločne so žalobcami, veľmi dusná a neznesiteľná atmosféra. Vzhľadom na to, že žalobcovia v 1. – 4. rade neboli účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke J. F., pričom majú za to, že v zmysle § 474 Občianskeho zákonníka mali byť účastní dedičského konania ako dedičia v druhej zákonnej skupine, domáhajú sa voči žalovanému vydania dedičstva podľa výšky ich dedičských podielov a náhrady trov konania.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 11.4.2023 uviedol, že nárok žalobcov v plnom rozsahu popiera a považuje ho za nedôvodný. Žalovaný nepopiera, že ako manžel poručiiteľky J. F. sa stal jediným dedičom celého dedičstva, resp. majetku po poručiiteľke v zmysle uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 5D/117/2021, Dnot 115/2021 zo dňa 24.05.2021. Dedičstvo pritom nadobudol ako dedič v druhej skupine v zmysle § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko s manželkou nemali deti, manželkine rodičia nežili a nikto iný s nimi netvoril spoločnú domácnosť. Žalovaný však popiera tvrdenie, aby žalobcovia tvorili s poručiiteľkou spoločnú domácnosť a rovnako popiera, aby žalobcovia boli odkázaní výživou na poručiiteľku. Žalovaný nepopiera tvrdenie, že manželka žalovaného žila spolu so žalobcami v jednom rodinnom dome, súpisné číslo 45, avšak len táto samotná skutočnosť ipso facto neznamena, aby so žalobcami aj tvorila spoločnú domácnosť. Ďalej uviedol, že žalobcovia sú súrodenci poručiiteľky, preto by sa mohli stať dedičmi až v prípade dedenia v tretej dedičskej skupine v súlade s § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Má za to, že vzťah medzi žalobcom v 1. rade, žalobcom v 2. rade a manželkou žalovaného bol vzťahom medzi opatrovancom a opatrovníkom, pričom povinnosťou manželky žalovaného nebolo živiť žalobcu v 1. rade a ani žalobcu v 2. rade a žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade preto neboli odkázaní na poručiiteľku, pričom títo mali príjem, nakoľko boli a aj naďalej sú poberatelia invalidného dôchodku a navyše manželka žalovaného poberala na opatrovanie žalobcu v 1. rade a žalobcu v 2. rade opatrovateľský príspevok, a teda výkon prác súvisiacich s výkonom opatrovateľskej činnosti bol hodnotený a aj odmeňovaný ako poskytovanie opatrovateľskej služby. Žalovaný ďalej poukázal na to, že žalobca v 3. rade a žalobca v 4. rade hospodárili samostatne od žalovaného a jeho manželky, mali samostatný príjem nezávislý od príjmu manželky žalovaného, bývali v osobitných izbách, žili si svojim vlastným životom a netvorili s manželkou žalovaného spoločnú domácnosť, pričom navyše ani samotní žalobcovia vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade a žalobcov v 4. rade neuvádzajú žiadne konkrétne skutočnosti, z akého dôvodu by vôbec mali byť považovaní za dedičov v zmysle § 474 Občianskeho zákonníka. Žalovaný tvrdí, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že pokiaľ manželstvo trvá a manželia sa podieľajú na úhrade spoločných potrieb, a teda žijú v trvalom spotrebnom spoločenstve, založenie ďalšej spoločnej domácnosti jedným z manželov v inom spotrebnom spoločenstve nemožno z hľadiska § 115 Občianskeho zákonníka právne uznať. Zastáva názor, že tvrdenia žalobcov o tom, že tvorili spoločnú domácnosť s manželkou žalovaného, ale žalovaný už túto spoločnú domácnosť s nimi netvoril, a teda manželka žalovaného mala tvoriť akési dve separátne domácnosti, a to jednu so svojim manželom a druhú so svojimi štyrmi súrodencami, spochybňuje žalobcami tvrdenú existenciu spoločnej domácnosti, akcentujúc pri tom fakt, že majetok žalovaného a jeho manželky bol v právnom režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalovaný vyslovuje presvedčenie, že on ako jediný dedič v druhej skupine je dedičom po svojej manželke a žiaden iný subjekt (teda ani žiaden zo žalobcov) nespĺňa podmienky v zmysle § 474 Občianskeho zákonníka, a teda v prípade žalobcov absentuje aktívna vecná legitímácia v spore. Záverom uvádza, že nárok žalobcov spochybňuje aj nezrozumiteľnosť a neurčitnosť navrhnutých výrokov rozhodnutia a zároveň skutočnosť, že na pomerne veľké množstvo nehnuteľností, za ktoré žalobcovia požadujú od žalovaného finančnú

náhradu, sa nevzťahuje zákaz drobenia, a teda keďže naturálna reštitúcia je dobre možná, požadovaný nárok odporuje § 485 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

4. Žalobcovia v replike zo dňa 25.5.2023 veľmi obširne popísali spolužitie žalobcov, ich sestry J. (poručiťky) a žalovaného, a to od roku 1996, kedy sa žalovaný s ich sestrou J. presťahovali na C., opisali spôsob hospodárenia, zabezpečovania nákupov do domácnosti a starostlivosti o domácnosť, podieľanie sa na chove hospodárskych zvierat, starostlivosti o rodinný dom, popísali priebeh rekonštrukcie ich rodinného domu a vykonávania prác v jeho okolí. Konštatovali, že všetky tieto práce vykonávali všetci, teda aj žalobcovia aj žalovaný spoločne, taktiež všetci investovali do domu finančne prostriedky, ktoré dostali, resp. zarobili a rovnako tak aj každý manuálne pomáhal pri každej rekonštrukcii domu. Žalobcovia poukázali na to, že kým žila ich sestra J., varilo sa iba dolu v kuchyni. Na prvom poschodí mal žalovaný s poručiťkou spálňu, žalobkyňa v 1. rade A. tam mala svoju izbu, bola tam aj kúpeľňa, ktorú používali všetci, teda aj všetci žalobcovia, podobne ako všetci používali jedinou chladničku v dome, na prvom poschodí v kuchyni. Zvyčajne všetci vždy sedeli a jedli v kuchyni na prízemí, teda aj žalovaný. Keď mali návštevu, všetci sedeli na prvom poschodí v kuchyni a v obývačke. To chce žalovaný tvrdiť, že netvorili spoločnú domácnosť? Po smrti poručiťky J. sa žalovaný I. všetkým otočil chrbtom, zmenil sa. Keď v marci 2021 poručiťka Iveta prebrala invalidný dôchodok za žalobkyňu A. a žalobcu G., peniaze ostali v spálni I. a poručiťky J.. Po smrti ich teda mal žalovaný I., avšak nedal im ich. Žalobcovia A. a G. v súčasnosti nemajú žiadne úspory, napriek skutočnosti, o ktorej poručiťka J. rozprávala, že sa im každý mesiac sporí po 50,- eur. Po smrti poručiťky J. sa žalovaný I. pol roka stravoval spolu ešte s nimi, s tým, že neprispieval na stravu, ani na elektrinu. Ani sa nikdy neopýtal, či treba niečo kúpiť alebo zaplatiť. Pol roka po smrti poručiťky, jeho manželky mal navarené, upratané, oprané, zadarmo. Po smrti poručiťky J., žalovaný len dvakrát zaplatil za elektrinu, o drevo sa vôbec nestará, nič nerobí okolo domu, ani len trávnik nepokosí. Po pohrebe žalovaný povedal, že všetci pôjdu na dedičské konanie. Dedičské konanie nakoniec bolo bez nich, tak, že po dedičskom konaní im zamával s papiermi, že „Všetko je moje!“, „Ja som zdedil po manželke!“ V rodinnom dome teraz už neprerábajú, preto lebo žalobca je veľmi agresívny, stále kričí, že všetko je jeho. Žalobcovia tvrdia, že sú oprávnenými dedičmi a mali byť prizvaní k dedičskému konaniu ako dedičia v druhej zákonnej skupine v zmysle § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako spolužijúce osoby, ktoré žili s poručiťkou J. F. najmenej po dobu jedného roka pred jej smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť. Ako príklad absolútnej dôvodnosti tejto žaloby poukázali na judikát sp. zn. 23Co/235/2013 Krajského súdu Trnava a taktiež aj na judikát sp. zn. 6Co/19/2012 Krajského súdu Prešov. S poukazom na uvedené žiadajú, aby súd ich žalobe o vydanie dedičstva v celom rozsahu vyhovel.

5. Žalovaný v duplike zo dňa 17.7.2023 v podstatnej časti zopakoval svoje tvrdenia uvedené vo vyjadrení k žalobe, tak ako je to uvedené v jeho vyjadrení zo dňa 11.4.2023, preto súd ich nebude opätovne rozpisovať aj na tomto mieste. Navyše, k ďalšej argumentácii žalobcov o ostatných nehnuteľnostiach, resp. o zákaze drobenia konštatoval, že nie práve malé množstvo pozemkov, ktoré žalobcovia označujú paušálne ako poľnohospodárske alebo lesné pozemky nie sú ani poľnohospodárskymi a ani lesnými pozemkami, na ktoré by sa vzťahoval zákaz drobenia a teda nemožno hovoriť o porušení zákazu drobenia, nakoľko zákaz drobenia sa v zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších právnych predpisov vzťahuje na poľnohospodárske pozemky, lesné pozemky a vinice nachádzajúce sa mimo zastavaného územia obce. Z ustanovenia § 485 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa dedičstvo má vydať podľa zásad o bezdôvodnom obohatení. V zmysle § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka pritom platí, že až vtedy, ak nie je možná naturálna reštitúcia, resp. to nie je dobre možné, má sa poskytnúť peňažná náhrada. Rovnako je v tomto smere potrebné uviesť, že žalovaný ani nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami, aby vôbec bol objektívne spôsobilý uhradiť žalobcom takto vysokú sumu peňazí, akcentujúc pri tom fakt, že žalovaný nadobudol z dedičstva po svojej manželke predovšetkým nehnuteľnosti a nie finančné prostriedky. Navyše poukázal na to, že súčasťou dedičstva prejednávaneho po manželke žalovaného – J. F. boli aj pasíva a preukázané pohrebné trovy. Žalobcovia však na túto skutočnosť v rámci žalobného návrhu žiadnym spôsobom nereflektovali a z dedičstva žiadajú len aktíva bez reflektovania pasív. Pre úplnosť pritom uviedol, že žalobcovia ani žiadnym spôsobom nepreukázali hodnotu poľnohospodárskych a lesných pozemkov, vyplatenia (polovice) ktorej sa domáhajú.

6. Žalobcovia podaním zo dňa 12.9.2023 reagovali na výzvu súdu zo dňa 20.7.2023, ktorou boli súdom vyzvaní na odstránenie väd žaloby. Žalobcovia zotrvali na pôvodnom žalobnom návrhu zo dňa 20.12.2022, alternatívne však predložili súdom požadovanú špecifikáciu žaloby v alternatívne

navrhnutom petite, ktorým navrhli, aby súd prikázal žalovanému vydať žalobcom spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach nadobudnutých v dedičskom konaní po poručiteľke J. F., a to formou naturálnej reštitúcie tak, ako to presne špecifikujú v alternatívnom petite uvedenom v závere ich vyjadrenia.

7. Súd nariadil pojednávanie na deň 4.10.2024. Na tomto pojednávaní obidve sporové strany síce prejavili vôľu vyriešiť tento spor zmierlivým spôsobom, avšak k dohode nedošlo, preto bolo pojednávanie odročené na deň 29.11.2024 s tým, že súd konštatoval, že žalobcami novonavrhnutý petit sa súdu javí ako nevykonateľný, nakoľko v danom petite boli delené na ďalšie spoluvlastnícke podiely aj nehnuteľností, na ktoré sa vzťahuje zákaz drobenia v zmysle príslušných zákonných ustanovení.

8. Žalobcovia podaním zo dňa 26.11.2024 predložili súdu návrh na úpravu petitu žaloby podľa § 139 CSP. Súd na pojednávaní dňa 16.4.2025 pripustil zmenu petitu tak, ako to predniesol, resp. ako to navrhol právny zástupca žalobcov v podaní zo dňa 26.11.2024.

9. Súd prejednal vec na pojednávaní dňa 16.4.2025, na ktorom vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov a výsluchom žalobkyne v 1. rade A. B., žalovaného I. F., svedkyne K. A., svedka F. A. a svedkyne H. B..

10. Z výsluchu žalobkyne v 1. rade A. B. vyplynulo, že v čase, keď žila sestra J. F., všetci žili dolu v dome, všetko sa robilo dolu, varili dolu, všetci pokope. Dolu mali kuchyňu, dvaja bratia mali jednu izbu spoločne a ďalší brat mal tiež svoju izbu. Kúpeľňu používali iba jednu, ktorá sa nachádza hore, tú istú kúpeľňu používali aj poručiteľka s manželom. V domácnosti to vtedy fungovalo tak, že varila aj ona aj J., varilo sa spoločne. V chladničke nemali rozdelené veci, ktoré sú ich a ktoré žalovaného a nebohej J.. Pokiaľ ide o upratovanie, všetko upratovala ona (žalobkyňa v 1. rade, pozn. súdu), aj dolu, aj hore. Kúrenie zabezpečoval brat D., drevo kupoval z urbariátu. Nákup do domácnosti robila sestra J., ona na nákupy nechodievala. Elektrina bola písaná na žalovaného, ale všetko uhrádzal brat. Jedli spoločne, mali spoločný stôl, jednu chladničku, tá bola na poschodí. Pokiaľ išlo o pranie, tak prala aj sestra, aj ona, skladanie a žehlenie vecí taktiež robila aj ona, aj sestra J.. Keď išli prať, nemali označené, ktoré pracie prostriedky sú ich a ktoré poručiteľky J., to mali spoločné. Chovali aj hospodárske zvieratá, o všetko sa starala ona s bratom. Krmivo zabezpečoval brat D., on to aj financoval. Mali svine, kravu, teľa. Keď zvieratá vyrástli, bola zabíjačka, na ktorej sa zúčastňovali všetci. Mäso uložili do mrazničky, mali jednu mrazničku. Mäso sa nedelilo zvlášť pre nich a zvlášť pre žalovaného a nebohú Ivetu. Vykonyvali sa aj rekonštrukčné práce a úpravy na rodinnom dome, v ktorom bývali, všetko za ich peniaze, za bratove, na týchto prácach sa podieľal každý.

11. Z výpovede žalovaného vyplynulo, že s manželkou, neb. J. F. prišli bývať do C. asi v roku 1996, resp. 1995. V tom čase boli hore v dome tri izby, dolu boli dve a dolu bola ešte pivnica. Všetko sa potom začalo prerábať, a to zhora až dolu. V tom čase chodieval na týždňovky do Košíc, v piatok prišiel domov, v sobotu robili celý deň až do noci. On je murár, takže on vykonával tieto práce, pričom je pravdou, že ostatní mu pomáhali. Tieto práce bolo nutné vykonať, pretože keď tam prišiel, všetky okná prepúšťali, bolo potrebné podkladať pod ne handry, pretože cez ne pretekalo. keď prebiehali rekonštrukčné práce na dome, pracovali všetci, teda D., G., A. a G.. Rekonštrukciu financoval prevažne on, nebohá manželka počas týždňa zabezpečila potrebné veci a vzhľadom na to, že on mal finančný príjem, väčšinu financoval on. Nákupy do domácnosti zabezpečovala nebohá manželka, stále zobrala raz jedného, raz druhého, aby videli, čo koľko stojí. On chodil do roboty, toto bola jej úloha. Pokiaľ ide o kúrenie, najprv tam bol len jeden pec, ktorý vyhrieval obývačku a aj spálňu, kde spali. Potom sa muselo prerábať tak, aby každý mal svoju miestnosť. Keď tam prišiel on, tak nemali traktor, neskôr D. zabezpečil traktor a vzájomne si pomáhali. On pri týchto prácach pomáhal len keď mal čas a to väčšinou v sobotu. Pokiaľ išlo o finančné príjmy, k tomu uviedol, že D. nerobil stále, robil len občas, keď niekto ho zobral do práce, pokiaľ ide o G., ten pracoval dlhé roky v Ostrave. V domácnosti varili A. B. J., väčšinou varila J. a A. jej pomáhala, či už s varením alebo upratovaním. Kuchyňa nemali oddelené. Keď sa chovalo, musela sa kúpiť 350 l mraznička, tá bola na verande, jedna menšia mraznička bola v kuchyni a chladnička bola hore, pretože nebolo ju kde dať. Pokiaľ ide o suroviny a potraviny, ktoré boli v mrazničke a chladničke, tieto neboli rozdelené pre neho a nebohú J. a pre žalobcov, všetko bolo spoločné. On chodieval do roboty, nestaral sa o to. Keď prebiehali zabíjačky, väčšinou bol pri nich prítomný on a zvyčajne sa zavolať nejaký mäsiar. Bolo potrebné, aby to niekto riadil, tak to zabezpečoval on. Pokiaľ ide o stravovanie, resp. stolovanie v domácnosti, tak vo Vianočné a Veľkonočné sviatky jedli spoločne, pokiaľ ide o nedeľu tak kedy-ako.

12. Z výsluchu svedkyne K. A. vyplynulo, že keď si čítala návrhy, resp. vyjadrenie žalovaného, bola prekvapená, pretože nič, čo tam je napísané, nie je pravda. Má za to, že nebola tam oddelená domácnosť, ale že všetci tvorili spoločnú domácnosť. Chodievala tam od malička často. Svedkyňa na otázku, kto zabezpečoval v danej domácnosti varenie, pranie, kúrenie a starostlivosť o zvieratá uviedla, že všetky tie práce robili všetci spoločne. Nákupy robila väčšinou nebohá Iveta, niekedy išli na nákupy spoločne so žalovaným. Čo sa týka stravovania, všetko sa pripravovalo dolu v kuchyni na prízemí, tam sa pripravovali raňajky, obedy aj večere. Kým ešte nebohá J. žila, chladnička bola iba hore na poschodí, kde sa všetky potraviny odložili a tam bola napr. saláma, slanina, nejaké jogurty. Všetko bolo spoločné, neboli žiadne oddelené poličky. Keď tam boli na návšteve, všetci sedeli dolu v kuchyni, pri jednom stole. Dávali si tam raňajky, obed, kávu alebo koláč poobede, proste tam trávili čas. Čo sa týka starostlivosti o zvieratá, tak tú zabezpečovala prevažne žalobkyňa A. a je pravdou, že aj žalovaný sa zapájal do týchto prác, samozrejme v rámci jeho možností. Pokiaľ ide o zabezpečovanie kúrenia v dome, to väčšinou robil D., teda brat prítomnej žalobkyne, on robil väčšinou všetko okolo dreva. Keď prišli na návštevu, tak väčšinou boli všetci spolu hore v obývačke, dali si kávu, poprípade koláč, všetci sa tam rozprávali spolu. Na otázku, či sa svedkyňa vie vyjadriť, či mala nejaké informácie o dedičskom konaní po poručiťke J., resp. či sa to dozvedela a ako sa to dozvedela, uviedla, že žalovaný jej povedal, že dedičské konanie bude, a že ku dedičskému konaniu budú prizvaní všetci súrodenci s tým, že ju poprosil, aby napísala všetky potrebné údaje, teda meno, dátumy narodenia, rodné čísla, že to potrebuje k dedičskému konaniu pre pani notárku. Na ďalšie otázky svedkyňa odpovedala, že nebohá J. mala vedomosť o všetkých príjmoch v rodine, pretože ona v podstate hospodárila so všetkými tými finančnými prostriedkami a z týchto financií, teda z tých spoločných financií sa financovali všetky náklady, teda či už na potreby domácnosti alebo na rekonštrukciu domu, na opravu strechy. Má vedomosť o tom, že nebohá J. vravela, že žalovaný je na invalidnom dôchodku, a teda má nižší príjem, až keď všetky príjmy dajú dokopy, tak potom môžu urobiť nejakú rekonštrukciu, teda opravu domu alebo napr. strechy. Svedkyňa uviedla, že má vedomosť o tom, že nebohá J. mala dochovať A. a G. a nakoľko tam bývali spolu, tak mala pomáhať aj D. a G..

13. Z výpovede svedka F. A. vyplynulo, že do domácnosti žalobcov a žalovaného chodieval dosť často, chodieval tam pomáhať so senom, v zime napr. odhŕňať sneh, pokrímiť a takéto veci. V tej domácnosti prala a varila J. B. A. a aj o domácnosť a hospodárske zvieratá sa starala J. H. A., oni si to podelili. Pokiaľ ide o zabezpečovanie dreva a kúrenie, to robili D., G. a G., oni zabezpečovali drevo, chodili do lesa spúšťať a pripravovať drevo, žalovaný ho potom chodil zväžať s traktorikom. Osoby, ktoré bývali v tomto dome, sa zdržiavali všetky dolu v kuchyni, pri raňajkách, pri obede, tam sa varilo a všetko sa tam robilo. Len keď prišla nejaká návšteva, tak sa išlo o poschodie vyššie. Pokiaľ má vedomosť, tak v dome bola jedna chladnička, k tejto bol voľný prístup a potraviny, ktoré tam boli uložené, boli spoločné. Podľa názoru svedka sa nebohá J. F. starala o A. a G., navarila, poprala, rozprávala sa, keď bolo treba išla aj k doktorovi. Hodnotí to ako dobrú starostlivosť.

14. Z výsluchu svedkyne H. B. vyplynulo, že dom, ktorý je predmetom tohto konania, postavili jej rodičia, zaplatil to brat G.. Keď sa vrátila sestra J. so žalovaným z Plavnice späť, už všetko bolo hotové, čiže okná, dvere, zárubne, voda bola urobená, odpady boli porobené. Pokiaľ sa má vyjadriť k tomu, ako sa v tom dome žilo, tak bolo tam perfektne, dobre bolo. Kým žila ešte nebohá J., elektrinu platil G., a zbytok sa všetko platilo z peňazí A. a G., ktorí boli pozbavení spôsobilosti na právne úkony. Nebohá J. mala kontrolu aj nad príjmami G. a D., ich peniaze išli do domu a nemôže to poprieť, aj švagrove peniaze, teda peniaze žalovaného, taktiež išli do domu, teda všetko. Na otázku, ako svedkyňa získala vedomosť o dedičskom konaní, uviedla, že raz prišiel žalovaný z Ľubovne, zamával papierom a povedal, že všetko je jeho. Po dedičskom konaní museli niekedy poľicu, pretože žalovaný robil bordel, vyhádzal jej veci. Pokiaľ ide o rekonštrukciu domu, tú robili firmy, ale pri tej rekonštrukcii pomáhali všetci členovia domácnosti. Čo sa týka starostlivosti o zvieratá, to zabezpečovali všetci, to nemôže povedať. K príjmom žalobcov uviedla, že čo sa týka D. B., ten pracoval niekedy v Čechách ale jeho výplaty nevidela, to všetko mala sestra J.. Čo sa týka G. B., má vedomosť iba to, že bol zamestnaný v Litmanovej, v Jarabine, ale vedomosť o jeho príjmoch nemá, to všetko vedela sestra J., ona mala všetky účty komplet. Má tiež vedomosť o tom, že G. pracoval v zahraničí, ale bolo to asi 30-40 rokov, keď sa brali sestra J. a žalovaný. Drevo zabezpečoval žalobca D., on financoval nákup, naftu, benzín, všetko. Pokiaľ ide o samotný proces zabezpečovania dreva, uviedla, že majú traktor, tak sa to doviezlo a zabezpečilo, má tým na mysli jej priateľa. Je pravdou, že chodieval aj jej švagor, t.j. žalovaný, ale musela byť zabezpečená nafta.

15. V prejednávanej veci nebola spornou skutočnosť, že žalobcovia v 1. – 4. rade a žalovaný s manželkou J. F., ktorá bola sestrou žalobcov v 1. – 4. rade, bývali spoločne v rodinnom dome v C. č. XX, kde žalobcovia v 1. – 4. rade a žalovaný bývajú aj v súčasnosti. Manželka žalovaného J. F. zomrela dňa XX.X.XXXX. Dedičské konanie po poručiteľke J. F. prebehlo na Okresnom súde Stará Ľubovňa, prostredníctvom notára JUDr. Dariny Ščensnej pod sp. zn. 5D/117/2021. Z uznesenia o dedičstve č.k. 5D/117/2021 zo dňa 24.5.2021 vyplýva, že notár (i) schválil návrh o vyporiadaní BSM predložený pozostalým manželom poručiteľky; (ii) určil všeobecnú hodnotu majetku v sume 176.505,03 eur, výšku dlhov v sume 2.178,50 eur a čistú hodnotu dedičstva v sume 174.326,53 eur; (iii) potvrdil nadobudnutie dedičstva I. F., manželovi poručiteľky. V odôvodnení uznesenia notár konštatoval, že poručiteľka zomrela ako vydatá bezdetná, jediným dedičom zo zákona v II. dedičskej skupine v zmysle § 474 Občianskeho zákonníka je I. F., manžel poručiteľky.

16. Z uznesenia Štátneho notárstva v Starej Ľubovni č. D 63/89 zo dňa 3.4.1989 plynie, že v dedičskom konaní po poručiteľke G. B. (matke žalobcov v 1. – 4. rade a neb. manželke žalovaného) nadobudli rodinný dom č. XX v kat. úz. C. s maštaľou, stodolou, zastavanou plochou na ktorej dom stojí a spáľňu dedičia G. B. (manžel poručiteľky), H. B., C. B., G. B., G. B., J. B., A. B. a D. B., každý v podiele 1/8. Poľnohospodársku pôdu v soc. užívaní prebral G. B., manžel poručiteľky, s povinnosťou v prípade vyplatenia za tieto pozemky vyplatiť každému z detí 1/8 z peňažnej čiastky, ktorá bude vyplatená.

17. Z uznesenia Štátneho notárstva v Starej Ľubovni č. D 298/91-20 zo dňa 17.10.1991 vyplýva, že v dedičskom konaní po poručiteľovi G. B. (otcovi žalobcov v 1. – 4. rade a neb. manželky žalovaného) podiely na rodinnom dome č. XX v kat. úz. C. s vedľajšími stavbami dedičia: H. B., C. A., G. B., G. B., A. B., J. B. a D. B., každý v podiele 1/7.

18. Z darovacej zmluvy zo dňa 20.2.1996 mal súd preukázané, že darcovia na jednej strane – H. B., G. B., G. B., A. B. a D. B. a obdarovaná J. F. na druhej strane uzavreli darovaciu zmluvu, na základe ktorej darcovia darovali svoje spoluvlastnícke podiely svojej sestre J. F. bezodplatne a obdarovaná tento dar prijala. Podľa bodu V. darovacej zmluvy obdarovaná zriaďuje darcom G. B. a A. B. vecné bremeno, ktoré spočíva v práve doživotného bývania a užívania prízemných priestorov a príslušenstva predmetného rodinného domu a pozemku. Obdarovaná poskytne týmto darcom potrebnú pomoc. Títo darcovia vecné bremeno v rozsahu, ako je uvedené, prijímajú.

Zistený skutkový stav súd podriadil pod tieto zákonné ustanovenia:

19. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

20. Podľa § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nededia poručiteľovi potomci, dedí v druhej skupine manžel, poručiteľovi rodičia a ďalej tí, ktorí žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiteľa. (2) Dedičia druhej skupiny dedia rovnakým dielom, manžel však vždy najmenej polovicu dedičstva.

21. Podľa § 115 Občianskeho zákonníka domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré trvale žijú a spoločne uhradzujú náklady na svoje potreby.

22. Podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak sa po prejedaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu právneho dediča.

23. Podľa § 212 ods. 1, 2 CSP rozsudkom rozhoduje súd vo veci samej. (2) Rozsudkom sa rozhoduje o celej prejednávanej veci. Ak je to účelné, súd môže rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe alebo dôvode.

24. Podľa § 214 ods. 1 CSP ak je to účelné, súd môže rozhodnúť najskôr len o základe alebo dôvode uplatneného procesného nároku medzitýmnym rozsudkom.

25. Dokazovaním zistené skutočnosti súd posúdil podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení § 474 ods. 1, 2, § 485 Občianskeho zákonníka v spojení s § 115 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhradzujú náklady na svoje potreby.

26. Žalobcovia v 1. – 4. rade sa po úmrtí poručiťky J. F., ich sestry, domáhajú vydania dedičstva voči žalovanému I. F., s odôvodnením, že napriek tomu, že prichádzali do úvahy ako dedičia v druhej dedičskej skupine (§ 474 ods. 1 OZ), t.j. žili s poručiťkou J. F. najmenej po dobu jedného roka pred jej smrťou a z toho dôvodu sa starali o spoločnú domácnosť, k dedičskému konaniu prizvaní neboli a dedičstvo nadobudol len žalovaný I. F., manžel poručiťky.

27. Žalovaný dedičské právo žalobcov v 1. – 4. rade poprel. Tvrdil, že on a nebohá J. F. mali samostatnú domácnosť. Odmietol tvrdenie žalobcov o tom, že tvorili spoločnú domácnosť aj so žalobcami v 1. – 4. rade.

28. Vyššie citované ustanovenie § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako podmienku zaradenia fyzickej osoby do druhej dedičskej skupiny ustanovuje: 1/ spolužitie domnelého dediča a poručiťka v spoločnej domácnosti a zároveň 2/ osoba sa starala o spoločnú domácnosť alebo (vzhľadom na vek resp. zdravotný stav) bola výživou na poručiťka odkázaná.

29. Vzhľadom na to, že medzi stranami bolo sporné to, či žalobcovia v 1. – 4. rade sú oprávnenými dedičmi po poručiťke J. F. súd sa zaoberal prejudiciálne otázkou, či žalobcovia v 1. – 4. rade prichádzajú do úvahy ako dedičia v druhej dedičskej skupine (§ 474 OZ) z titulu tzv. spolužijúcich osôb.

30. Spoločnou domácnosťou poručiťka a ďalších osôb (§ 115 OZ) treba rozumieť skutočné spolužitie v spotrebnom spoločenstve všetkých týchto osôb, ktoré prispievajú na úhradu spoločných potrieb podľa svojich možností a schopností, a každá z nich si ďalej obstaráva v rámci tohto spoločenstva to, čo potrebuje, pričom pomáha aj ostatným. Podľa potrieb sa členovia spoločnej domácnosti podieľajú na všetkých výhodách tohto spoločenstva, či už ide o spoločné bývanie, stravovanie, ošatenie, zábavy, výlety a pod. (porovnaj R 34/1960).

31. Za spolužijúce osoby poručiťka treba považovať napr. družku poručiťka, jeho dospelých súrodencov, vzdialenejších príbuzných, nevlastné deti atď. a to za predpokladu, že žili s poručiťkom v spoločnej domácnosti aspoň rok pred smrťou poručiťka a starali sa o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní na výživu poručiťka. Spolužijúca fyzická osoba musí žiť v spoločnej domácnosti tak, akoby bola členom rodiny; takéto spolužitie musí byť podľa úmyslu účastníkov trvalé a musí trvať i v čase smrti poručiťka a v rozhodnej dobe jedného roka muselo existovať nepretržite bez prerušenia. Spoločná domácnosť spravidla predpokladá spoločné bývanie, preto nepostačujú napr. občasné návštevy. Preukázanie uvedených skutočností zaťažuje žalobcov. K otázkam spolužitia dvoch osôb sa objektívne môžu vyjadrovať ako svedkovia len tie osoby, ktoré poznajú dôverné pomery poručiťka a žalobcu, teda v zásade pôjde o osoby, ktoré s členmi tvrdenej spoločnej domácnosti majú bližší vzťah. (viď rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/10/2021 zo dňa 26.4.2022).

32. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovia v 1. – 4. rade v rozhodujúcej dobe, t.j. minimálne jeden rok pred smrťou poručiťky J. F. žili v nehnuteľnosti – v ich rodičovskom dome v obci C. (ktorého vlastníkami boli pôvodne ich rodičia a následne jednak v dedičskom konaní ako aj titulom darovacích zmlúv sa stala výlučnou vlastníčkou tohto domu a príľahlých nehnuteľností poručiťka J. F., ktorá zároveň prijala osobný záväzok poskytnúť potrebnú pomoc žalobcom v 1. a 2. rade), a to všetci títo súrodenci (žalobcovia v 1. – 4. rade a nebohá J. F.) a od roku 1995 resp. 1996 aj žalovaný, v spoločnej domácnosti, všetci sa podľa svojich schopností a možností spoločne podieľali na chode tejto domácnosti, a to jednak finančne, ale aj spoločným vykonávaním prác súvisiacich s domácimi prácami, starostlivosťou o hospodárske zvieratá a ich spracovávaním, s rekonštrukciou domu. Taktiež sa spoločne stravovali, prijímali návštevy, trávili voľný čas.

33. Uvedené skutočnosti vyplynuli okrem výpovede žalobkyne v 1. rade aj zo svedeckých výpovedí K. A., F. A. a H. B., ale aj z výpovede samotného žalovaného, ktorý aj keď vo svojich písomných vyjadreniach v podstate poprel, že by spoločne s poručiťkou J. F. tvorili spoločnú domácnosť aj so žalobcami v 1. – 4. rade, avšak vo výpovedi pred súdom dňa 16.4.2025, okrem iného, uviedol aj to, že: „... s manželkou, neb. J. F. prišli bývať do C. asi v roku 1996, resp. 1995. V tom čase bol rodinný dom

č. XX L. C. v takom stave, že bolo nutné ho prerobiť. On je murár, takže tieto práce vykonával on, avšak na rekonštrukčných prácach sa podieľali všetci, teda D., G., A. a G.. Nákupy do domácnosti zabezpečovala nebohá manželka so žalobcami, on chodil do roboty, toto bola jej úloha. Pokiaľ ide o kúrenie, najprv tam bol len jeden pec, ktorý vyhrieval obývačku a aj spálňu, kde spali, potom sa to prerábalo tak, aby každý mal svoju miestnosť. Spočiatku nemali traktor, neskôr D. zabezpečil traktor a vzájomne si pomáhali pri zabezpečovaní dreva, on pri týchto prácach pomáhal len keď mal čas, a to väčšinou v sobotu. V domácnosti varili A. B. J., väčšinou varila J. a A. jej pomáhala, či už s varením alebo upratovaním. Kuchyne nemali oddelené. Keď sa chovalo, musela sa kúpiť 350 l mraznička, tá bola na verande, jedna menšia mraznička bola v kuchyni a chladnička bola hore, pretože nebolo ju kde dať. Pokiaľ ide o suroviny a potraviny, ktoré boli v mrazničke a chladničke, tieto neboli rozdelené pre neho a nebohú Ivetu a pre žalobcov, všetko bolo spoločné. On chodieval do roboty, nestaral sa o to. Keď prebiehali zabíjačky, väčšinou bol pri nich prítomný on a zvyčajne sa zavolať nejaký mäsiar. Bolo potrebné, aby to niekto riadil, tak to zabezpečoval on. Pokiaľ ide o stravovanie, resp. stolovanie v domácnosti, tak vo Vianočné a Veľkonočné sviatky jedli spoločne, pokiaľ ide o nedeľu tak kedy-ako.

34. Rovnako z výpovede žalobkyne v 1. rade A. B. a z výpovedí svedkov K. A., F. A. a H. B. (ktoré sú podrobnejšie rozpísané v predchádzajúcom texte) mal súd preukázané, že žalobcovia v 1. – 4. rade, ich sestra nebohá J. F. a jej manžel žili od roku 1995, resp. 1996 v rodinnom dome v C. č. XX. Všetci v podstate zhodne uviedli, že v uvedenom dome sa viedla jedna spoločná domácnosť, všetci sa podieľali na domácich prácach a starostlivosti o domáce zvieratá. Taktiež všetci sa podieľali na rekonštrukčných prácach ich rodinného domu, tieto práce vykonávali spoločne a rovnako spoločne sa podieľali aj na financovaní týchto práce.

35. Z výpovedí sporových strán a aj z výpovedí svedkov taktiež vyplynulo, že aj keď v rodinnom dome boli dve kuchyne, varilo sa iba v kuchyni dolu, a to pre všetkých spoločne, v dome bola iba jedna chladnička a jedna mraznička a potraviny, ktoré boli v nich uložené, neboli rozdelené osobitne pre žalovaného a jeho nebohú manželku a osobitne pre žalobcov, všetko bolo spoločné.

36. Z výpovedí svedkov K. A. a F. A. vyplynulo, že ak prišli na návštevu do tohto rodinného domu, všetci sedeli spoločne v kuchyni dolu, pili kávu, čaj, príp. si dali zákusok, alebo sedeli v obývačke hore, taktiež všetci spolu.

37. Vyššie popísaným dokazovaním dospel súd k záveru, že žalobcovia v 1. – 4. rade žili s poručiťkou J. F. a s jej manželom v jednej spoločnej domácnosti (od roku 1995, resp. 1996), t.j. najmenej jeden rok pred smrťou poručiťky, keďže v tejto domácnosti všetky tieto osoby žili trvale, spoločne sa podieľali (každý podľa svojej možnosti) jednak na financovaní a jednak na prácach súvisiacich so starostlivosťou o domácnosť a rodinný dom. Je zrejmé, že spoločná rekonštrukcia rodinného domu, v ktorom bývali (a bývajú) žalobcovia v 1. – 4. rade a žalovaný s nebohou manželkou, nesmerovala len k zveľadeniu domu v zmysle udržania alebo zvýšenia jeho hodnoty len v prospech len niektorého z tam bývajúcich, ale smerovala najmä k zlepšeniu podmienok na bývanie tak pre poručiťku a žalovaného, ako aj pre žalobcov v 1. – 4. rade, čo je taktiež potrebné považovať za starostlivosť o domácnosť. Ďalej súd vykonaným dokazovaním zistil, že poručiťka J. F. a jej manžel spoločne so žalobcami v 1. – 4. rade, aj voľný čas resp. sviatky (Veľkonočné sviatky, Veľkú noc) trávili ako rodina, keďže aj skutočne boli rodinou tak, ako je to vyššie uvedené. Poručiťka J. F. navyše spravovala financie žalobcov v 1. – 4. rade, teda v podstate „hospodárila“ s nimi.

38. Len pre úplnosť, k argumentu žalovaného, že samotné bývanie viacerých osôb nie je ešte spoločnou domácnosťou, súd uvádza, že uvedené konštatovanie je síce správne, avšak žalovaný tvrdenie o tom, že on tvoril s poručiťkou J. F. separátnu domácnosť, nepodložil žiadnymi skutočnosťami, z ktorých by mal tento záver vyplývať. Práve naopak, z vykonaných dôkazov a aj z jeho výpovede na pojednávaní dňa 16.4.2025 vyplynulo, že počas života jeho nebohej manželky, poručiťky J. F., sa všetci spoločne podieľali na starostlivosti o domácnosť, a to finančne a tiež prácou napr. pri zabezpečovaní dreva na kúrenie, pri starostlivosti o domácnosť (varenie, pranie, upratovanie), alebo chove hospodárskych zvierat a následne pri ich spracovávaní (zabíjačky), ako aj pri prácach na rekonštrukcii domu. V dome sa varilo v jednej kuchyni, stravovali sa spoločne, mali jednu chladničku a jednu mrazničku, všetky veci boli spoločné.

39. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žalobcovia v 1. – 4. rade v prejednávanej veci uniesli dôkazné bremeno tvrdenia a splnenia zákonných podmienok pre dedenie ako spolužijúcich osôb poručiťky J. F. v zmysle § 474 ods. 1 OZ. Preto podľa názoru súdu je potrebné žalobcov v 1. – 4. rade považovať za dedičov podľa § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

40. Napriek tomu, že žalobcov v 1. – 4. rade treba považovať za dedičov podľa § 474 ods. 1 Občianskeho zákonníka, títo neboli účastní dedičského konania po poručiťke J. F. v konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa, u notárky JUDr. Dariny Ščensnej, pod sp. zn. 5D/117/2021 a vlastníkom všetkého majetku poručiťky J. F. sa stal žalovaný, ktorému bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva po tejto poručiťke.

41. Podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa po prejednaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu nepravého dediča.

42. Oprávneným dedičom, ktorému sa poskytuje ochrana podľa ustanovenia § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka je osoba, ktorá je síce dedičom poručiťovho majetku už v dobe jeho smrti, ale súd s ním ako dedičom nekonal. Je to teda osoba, ktorej svedčí niektorý z dedičských titulov a ktorá mala byť nadobúdateľom dedičstva či jeho časti a napriek tomu podľa výsledkov dedičského konania dedičstvo nenadobudla vôbec alebo len v menšom rozsahu, než na ktorý mala právo.

43. V prejednávanej veci z vykonaného dokazovania vyplynulo, že so žalobcami v 1. – 4. rade súd (konajúci prostredníctvom notára ako súdneho komisára) nekonal napriek tomu, že prichádzali do úvahy ako dedičia v druhej dedičskej skupine podľa § 474 Občianskeho zákonníka.

44. Podľa názoru súdu to, že sa so žalobcami v 1. – 4. rade v dedičskom konaní riadne nekonalo a v dedičskom konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 5D/117/2021 neboli považovaní za dedičov po poručiťke J. F., hoci nimi mali byť, je dôvodom na to, aby sa svojho práva mohli domáhať žalobou podľa § 485 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný je v rozsahu dedičských podielov žalobcov v 1. – 4. rade, ktoré nadobudol v rozpore s ustanovením § 474 Občianskeho zákonníka, nepravým dedičom. Z uvedeného dôvodu dospel súd k záveru, že žalovaný je povinný žalobcom v 1. – 4. rade ich dedičské podiely vydať.

45. Nad rámec uvedeného súd dodáva, že s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci má súd za to, že v danom prípade je potrebné poskytnúť ochranu žalobcom v 1. – 4. rade, pretože v opačnom prípade by bolo nielen popreté ich dedičské právo, ale bol by popretý aj princíp spravodlivosti. Spravodlivosť v rámci súdneho konania znamená, že každé rozhodnutie by malo byť nielen zákonné ale aj spravodlivé. Princíp spravodlivosti je jedným z najdôležitejších princípov sporového konania. Spravodlivosť predstavuje koncept zahŕňajúci spravodlivosť, rovnosť a spravodlivé zaobchádzanie ktorého obsahom je predovšetkým jeho uplatňovanie vo svetle konkrétnych okolností každého sporového konania. Napriek skutkovým okolnostiam, ktoré sa zdajú, vzhľadom na zákonnú úpravu, pomerne jednoducho preskúmateľné, nemôže súd rozhodnúť bez prihliadnutia na vyšší princíp spravodlivosti, ktorému je v každom súdnom konaní potrebné „podriadit“ rozhodovanie vo veci samej. Princíp spravodlivosti predstavuje okrem iného aj „férovosť“, teda prejednanie okolností konania čestne a poctivo v ich spoločnej súčinnosti. Spravodlivým rozhodovaním súd aplikuje aj rímsko-právnu zásadu „ex aequo et bono“, podľa ktorej by mal postupovať podľa zásad slušnosti a spravodlivosti, podľa slušného a dobromyseľného uváženia, a nie podľa prísne formálneho právneho spôsobu uvažovania a rozhodovania. V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť nespravodlivé dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie „ad absurdum“ odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Vzťah práva a spravodlivosti načrtol Český Ústavný súd keď v jednom zo svojich nálezov uviedol: „Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a

účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou” (porovnaj nález Ústavného soudu ČR sp.zn. II.ÚS 2221/07 zo dňa 19.3.2008).

46. V zmysle ustanovenia § 212 ods. 2, veta prvá, CSP sa rozsudkom rozhoduje o celej prejednávanej veci. Výnimkou z tejto zásady civilného procesu je čiastočný rozsudok a medzitýmny rozsudok.

47. Predpokladom vydania medzitýmneho rozsudku je účelnosť a tá bude naplnená vtedy, keď by si určenie výšky nároku vyžadovalo podrobné a časovo náročné dokazovanie, pričom sa javí byť účelné v prvom rade ustálenie otázky opodstatnenosti uplatneného nároku. Ak súd dospeje k záveru, že základ nároku alebo dôvod žaloby je opodstatnený, t.j. že je tu právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej, vydá medzitýmny rozsudok, v ktorom výroku konštatuje, že uplatnený základ alebo dôvod žaloby je opodstatnený a zároveň uvedie, že o výške nároku rozhodne v konečnom rozsudku. Záporný medzitýmny rozsudok nie je možné vydať, keďže pokiaľ súd dospeje k záveru, že základ nároku nie je opodstatnený, zamietne celú žalobu a takýto rozsudok je už rozsudkom konečným (komentár k Civilnému sporovému poriadku WK).

48. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný základ nároku neuznáva a špecifikácia dedičských podielov, ktoré by mal žalovaný vydať žalobcom v 1. – 4. rade, vzhľadom na pomerne veľké množstvo nehnuteľností, ktoré boli predmetom dedičstva po poručiťke J. F., by si vyžadovalo podrobné a časovo náročné dokazovanie, súd zo zreteľom na vyššie uvedené rozhodol v zmysle § 214 ods. 1 CSP medzitýmny rozsudkom o základe nároku žalobcov v 1. – 4. rade tak, že tento je daný.

49. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

50. Vzhľadom na to, že súd týmto medzitýmny rozsudkom rozhodol len o základe nároku žalobcov v 1. – 4. rade a po právoplatnosti tohto rozsudku bude v konaní pokračovať, výrokom II. vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.